

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/52/2019
Identifikačné číslo spisu: 7113217914
Dátum vydania rozhodnutia: 22.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7113217914.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu K. R. S., narodeného XX. L. XXXX, bytom F. XX, XXX XX V., proti žalovaným: v 1. rade TERCIUM s.r.o., so sídlom Masarykova 4, 040 01 Košice, IČO: 36 211 168 a v 2. rade KOŠICKÁ AKADÉMIA DA VINCI, n.o., so sídlom Petzvalova 14/4, 040 11 Košice-Západ, IČO: 45 739 102, obaja zastúpení advokátom JUDr. Martinom Fabiánom, so sídlom Štúrova 20, 040 01 Košice, o určenie neplatnosti Dohody o odovzdaní práv a povinností zo dňa 3.09.2012 a o určenie, že TERCIUM s.r.o. je zriaďovateľom Súkromnej strednej odbornej školy ekonomickej Tercium, o dovolaní žalovaných v 1. a 2. rade proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Cob/111/2018-390 z 31. decembra 2018, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalovaných v 1. a 2. rade o d m i e t a .
- II. Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Žalobou podanou na Okresnom súde Košice I dňa 21. júna 2013 sa právna predchodkyňa žalobcu (ďalej aj „žalobkyňa“) domáhala voči žalovaným v 1. a 2. rade (ďalej aj „žalovaní“) vydania rozsudku, ktorým by súd určil, že Dohoda o odovzdaní práv a povinností zo dňa 3.09.2012, uzavretá medzi žalovaným v 1. rade ako prevádzajúcim a žalovaným v 2. rade ako nadobúdateľom, je neplatná, a tiež, že TERCIUM s.r.o., so sídlom Masarykova 4, 040 01 Košice, IČO: 36 211 168 je zriaďovateľom Súkromnej strednej odbornej školy ekonomickej Tercium, so sídlom Lermontovova 1, 040 01 Košice, IČO: 35 547 031. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 31Cb/87/2013-310 z 19. februára 2018 vyhovel žalobe v časti o určenie neplatnosti Dohody o odovzdaní práv a povinností zo dňa 3.09.2012. V časti o určenie, že TERCIUM s.r.o. je zriaďovateľom Súkromnej strednej odbornej školy ekonomickej Tercium konanie zastavil s poukazom na to, že žalobkyňa na pojednávaní dňa 19. februára 2018 vzala žalobu v tejto časti späť a žalovaní so späťvzatím žaloby súhlasili. O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Rozsudok súdu prvej inštancie napadli odvolaním obe sporové strany. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 2Cob/111/2018-390 z 31. decembra 2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v jeho prvom výroku o určení neplatnosti Dohody o odovzdaní práv a povinností zo dňa

3.09.2012 a zmenil vo výroku o trovách konania na súde prvej inštancie tak, že v konaní o určenie neplatnosti Dohody o odovzdaní práv a povinností zo dňa 3.09.2012 má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % žalobkyňa a v konaní o určenie zriaďovateľstva, ktoré konanie súd prvej inštancie zastavil, majú nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % žalovaní. Náhradu trov odvolacieho konania stranám sporu nepriznal.

2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na to, že žalovaní v 1. a 2. rade (ďalej aj „odvolatelia“) napadli odvolaním rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch s poradovými číslami I a III, a to z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f/ Civilného sporového poriadku - ďalej aj „CSP“ (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) a § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Žalovaní ako odvolatelia namietali, že na podaní určovacej žaloby nie je naliehavý právny záujem žalobkyne, keďže k zmene zriaďovateľa Súkromnej strednej odbornej školy ekonomickej (ďalej aj „SSOŠE“) Tercium z pôvodného zriaďovateľa (TERCIUM s.r.o.) na nového zriaďovateľa (TERCIUM KOŠICE, n.o.) nedošlo na základe Dohody o odovzdaní práv a povinností zo dňa 3.09.2012, ale na základe rozhodnutia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 2012-15161/46766:2-916 zo dňa 16.10.2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 31.10.2012 a stalo sa vykonateľným. Ak teda súd prvej inštancie rozhodol, že Dohoda o odovzdaní práv a povinností zo dňa 3.09.2012 (ďalej aj „dohoda zo dňa 3.09.2012“) je neplatná, takéto rozhodnutie je bez ďalšieho právneho významu, pretože predmetné rozhodnutie „ex lege“ neznamená neplatnosť rozhodnutia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, na základe ktorého došlo k zmene zriaďovateľa, ktoré rozhodnutie je možné zrušiť len v súlade s platnými právnymi predpismi o správnom konaní. Ďalej odvolatelia namietali, že nie sú splnené ani zákonom stanovené podmienky pre určenie neplatnosti dohody pre rozpor s dobrými mravmi. Voči tvrdeniam žalobkyne, že dohoda obchádza zákon, pretože svojimi dôsledkami smerovala k výsledku previesť zriaďovateľstvo SSOŠE tak, aby sa z právnej dispozície spoločnosti s ručením obmedzeným dostalo do majetkovej dispozície subjektu, ktorého zakladateľom je výlučne manželka K. U., pričom týmto konaním bola žalobkyňa právnu cestou zbavená nakladania a rozhodovania s inou majetkovou hodnotou, odvolatelia argumentovali tým, že prevodom zriaďovateľstva žalobkyňa nemohla byť a ani nikdy nebola právnu cestou zbavená nakladania a rozhodovania s inou majetkovou hodnotou, pretože zriaďovateľstvo nikdy nepatrilo žalobkyňi, ale obchodnej spoločnosti, kde bola žalobkyňa len spoločníčkou s obchodným podielom 50 %, rovnako ako K. E. U. a zároveň predmetné zriaďovateľstvo nie je majetkovou hodnotou. Odvolatelia tiež zdôraznili, že v konaní nebolo žiadnym právne relevantným spôsobom preukázané, že zriaďovateľstvo je inou majetkovou hodnotou a zároveň ani o akú konkrétnu majetkovú hodnotu sa má jednať. Nedošlo teda k žiadnemu objektívnemu zmenšeniu majetku spoločnosti TERCIUM s.r.o. a skutočnosť, že by tak malo byť, nebola vykonaným dokazovaním preukázaná. Napokon odvolatelia spochybnili tiež záver súdu prvej inštancie, že k uzavretiu dohody došlo z iných dôvodov ako bolo dosiahnutie hospodárskeho cieľa právneho úkonu a hlavným motívom osôb tvoriacich právny úkon je poškodiť, prípadne znevýhodniť. Takýto záver nemá podľa nich oporu vo vykonanom dokazovaní a v tejto časti je predmetné rozhodnutie zároveň nepreskúmateľné.

3. K otázke existencie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti dohody, odvolací súd poukázal na svoje predchádzajúce zrušovacie uznesenie zo dňa 19.02.2015, č. k. 2Cob/94/2014-123, v ktorom vyslovil, že tento je na strane žalobkyne daný, pretože určovacia žaloba účinnjšie, než iné právne prostriedky, vystihuje povahu daného právneho vzťahu. Odvolací súd pritom netvrdil, že by rozhodnutie o neplatnosti dohody „ex lege“ znamenalo neplatnosť rozhodnutia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo“) zo dňa 16.10.2012, avšak je nepochybne jedným z rozhodujúcich dokladov, na základe ktorého ministerstvo zmenilo sieť škôl a školských zariadení (ktorá zmena spočívala v zmene zriaďovateľstva SSOŠE), keďže ono spravuje sieť škôl. Z tohto právneho názoru vychádzal súd prvej inštancie tak, ako mu to ukladá § 391 ods. 2 CSP. Rozhodnutím vydaným v tomto konaní teda súd prvej inštancie určil, že dvojstranný právny úkon, vyžadovaný príslušnými právnymi predpismi pre žiadanú zmenu, je absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), čo znamená, že práva a povinnosti z neho vôbec nevznikli, teda hľadá sa naň, akoby vôbec nebol uzavretý. Povedané inak, jedna z podmienok na to, aby

ministerstvo zmenilo sieť škôl a školských zariadení nebola splnená, čo ale nespôsobuje automaticky neplatnosť rozhodnutia ministerstva.

4. K argumentom odvolateľov, pokiaľ ide o majetkovú hodnotu zriaďovateľstva, odvolací súd uviedol, že pri posudzovaní toho, či ide o právny úkon neplatný podľa § 39 OZ pre rozpor s dobrými mravmi je skutočnosť, či zriaďovateľstvo malo alebo nemalo nejakú majetkovú hodnotu, resp. či je majetkovou hodnotou, nie najvýznamnejším hľadiskom, ktoré by neplatnosť zakladalo. Bez ohľadu na to, či, resp. aká bola majetková hodnota, sú totiž nepochybne okolnosti a spôsob, akými bola dohoda uzavretá, v rozpore s poctivým a čestným konaním. Neexistencia zákonom stanovených podmienok (súhlas valného zhromaždenia, súhlas druhého konateľa) síce nespôsobujú jej neplatnosť (viď zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu), nepochybne ale také konanie nemožno chápať ako korektné. Prihliadnuc na zmenenie korešpondenčnej adresy (keď žalobkyňa z tohto dôvodu reálne nemala možnosť oboznámiť sa s rozhodnutím ministerstva a podať voči nemu opravný prostriedok) nemožno dospieť k inému záveru ako tomu, že úmyslom žalovaných bolo vylúčiť ju z otázky rozhodovania o zmene zriaďovateľstva. Je pritom bez právneho významu, či by jej prítomnosť, resp. dodržané postupy podľa Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obch. zák.“) a spoločenskej zmluvy viedli k inému výsledku (pokiaľ ide o dohodu). Podstatné je, že cieľom konania žalovaných bolo ju znevýhodniť a poškodiť, pokiaľ ide o možnosť participovať na rozhodnutí o zmene zriaďovateľstva.

5. V ďalšom sa odvolací súd zaoberal odvolaním žalobkyne proti výroku o trovách konania. Poukázal na to, že v konaní boli žalobou uplatnené dva nároky, čo znamená, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania sa postupuje pri každom nároku samostatne, teda o nároku na náhradu trov konania sa rozhodne dvoma samostatnými výrokmi. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (pokiaľ ide o trovy konania) vyplýva, že rozhodoval podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania, keď v konaní o určenie neplatnosti dohody mala nárok na náhradu trov konania úspešná žalobkyňa a v konaní o určenie zriaďovateľstva žalovaní, keďže žalobkyňa späťvzatím žaloby v tejto časti zaviniła zastavenie konania. Keďže súd prvej inštancie rozhodol jedným výrokom, nepostupoval správne, pretože žalobou boli uplatnené dva samostatné nároky. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd výrok o trovách konania podľa § 388 CSP zmenil tak, že v konaní o určenie neplatnosti má nárok na náhradu trov konania podľa § 255 ods. 1 CSP úspešná žalobkyňa v rozsahu 100 %. V konaní o určenie zriaďovateľstva majú nárok na náhradu trov konania žalovaní v rozsahu 100 % podľa § 256 ods. 1 CSP, pretože žalobkyňa procesne zaviniła zastavenie konania, keď vzala návrh na začatie konania v tejto časti späť. Súčasne odvolací súd zdôraznil, že rozhoduje iba o nároku na náhradu trov konania, ktorý majú strany sporu v rozsahu 100 %. Námietky uvádzané žalobkyňou v odvolaní možno zohľadniť len pri určovaní účelnosti uplatnených trov.

6. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP s použitím § 255 ods. 2 CSP tak, že žiadnej zo strán sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože žiadna zo sporových strán nebola vo svojom odvolaní úspešná.

7. Rozsudok odvolacieho súdu napadli žalovaní dovolaním, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Súdom oboch inštancií vytýkali, že na základe vykonaného dokazovania dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam, ich rozhodnutia vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci a zároveň sú nepreskúmateľné a arbitrárne, čím porušujú práva žalovaných (ďalej aj „dovolateľov“) na spravodlivý súdny proces. Žiadali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a zároveň žalovaným priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

8. V odôvodnení dovolania žalovaní poukázali na to, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, Ústavného súdu Slovenskej republiky („ďalej aj „ÚS SR“), ako aj NS SR sa za porušenie práva na spravodlivý proces považuje tiež nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Zdôraznili, že povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva sporovej strany na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vysporiadava so

všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami sporových strán. Porušením uvedeného práva sporovej strany na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa sporovej strane (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Citovali ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, z ktorého vyplýva, že rozhodnutie súdu musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie. Podľa ich názoru napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie vyššie uvedené zákonné predpoklady nespĺňajú, keďže z nich nevyplýva, ktoré skutočnosti - najmä vo vzťahu k otázke existencie naliehavého právneho záujmu na podaní určovacej žaloby, ako aj otázky prípadného porušenia dobrých mravov - považovali súdy za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzali a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadili, čo spôsobuje ich nepreskúmateľnosť. Súdu prvej inštancie vytýkali tiež spôsob, akým sa vysporiadal s ich procesnou obranou, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na ňou podanej určovacej žalobe. Tvrdili, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia bez ďalšieho (t. j. bez bližšieho skutkového a právneho posúdenia) konštatoval, že je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (vysloveným v jeho skoršom zrušovacom uznesení, ktorým odvolací súd zrušil prvý rozsudok súdu prvej inštancie vydaný v predmetnej veci a vec mu vrátil na ďalšie konanie), že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na podaní tejto žaloby. Závery súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu sú vo vzťahu k predmetnej otázke existencie naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe nepreskúmateľné. Za nepreskúmateľný označili dovolatelia tiež záver súdov o tom, že dohoda zo dňa 3.09.2012 je neplatná pre rozpor s dobrými mravmi. Poukázali na svoju doterajšiu obranu v spore, resp. ju zrekapitulovali a namietali, že súd prvej inštancie, ani odvolací súd sa týmito právne relevantnými skutočnosťami (rozhodujúcimi pre rozhodnutie súdu vo veci samej) pri posudzovaní otázky údajného rozporu právneho úkonu s dobrými mravmi nezaoberali.

9. V súvislosti s dôvodom prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolatelia namietali, že žalobkyňa nemá, resp. že v doterajšom priebehu konania nepreukázala existenciu naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe. Argumentovali tým, že k zmene zriaďovateľstva nedošlo na základe dohody zo dňa 3.09.2012, ktorej neplatnosť je predmetom tohto súdneho konania, ale na základe rozhodnutia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 2012-15161/46766:2-916 zo dňa 16.10.2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť a stalo sa vykonateľným dňa 31.10.2012. Poukázali na to, že dohoda bola len jedným z viacerých podkladov, na základe ktorých ministerstvo vydalo rozhodnutie o zmene v sieti (v zmysle § 18 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej sieti), preto pokiaľ aj súd vyhovel žalobe vo výroku o určenie neplatnosti predmetnej dohody, takéto rozhodnutie ex lege neznamená neplatnosť rozhodnutia ministerstva, na základe ktorého došlo k zmene zriaďovateľa. Zároveň predmetné súdne rozhodnutie nemôže byť (v zmysle platných právnych predpisov) ani podkladom pre vykonanie zmeny v sieti, resp. pre zmenu právoplatného a vykonateľného rozhodnutia ministerstva, či už na základe obnovy konania podľa § 62 a nasl. Správneho poriadku, alebo na základe preskúmania rozhodnutia mimo odvolacieho konania podľa § 65 a nasl. Správneho poriadku - z dôvodu uplynutia zákonných lehôt. Súd v tomto konaní ani nebol oprávnený preskúmať zákonnosť rozhodnutia ministerstva, vydaného v rámci správneho konania, prípadne vysloviť jeho neplatnosť, čo v konaní ani nebolo sporné. Napriek uvedenému súd prvej inštancie - súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu uvedeným v jeho predchádzajúcom (zrušovacom) uznesení č. k. 2Cob/94/2014-123 zo dňa 19.02.2015 - konštatoval, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na podaní tejto žaloby, a to z dôvodov uvedených v odôvodnení predmetného uznesenia. Závery súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu vo vzťahu k predmetnej otázke existencie naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe sú nielen nepreskúmateľné, ale z vyššie uvedených dôvodov aj nesprávne. Odvolací súd sa zároveň vo vzťahu k predmetnej relevantnej otázke existencie naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe všeobecných súdov, ako aj odvolacieho súdu, v zmysle ktorej musí mať žalobca vždy naliehavý právny záujem na podanej žalobe, a jeho prípadné nepreukázanie v súdnom konaní je samo osebe dôvodom na zamietnutie takejto žaloby.

10. Ďalej dovolatelia namietali, že v danom prípade neboli v konaní na súde prvej inštancie a ani v odvolacom konaní splnené podmienky pre rozhodnutie súdov o neplatnosti právneho úkonu pre rozpor s

dobrymi mravmi a predmetné dôvody podľa ich názoru nevyplývajú z vykonaného dokazovania a ani z obsahu odôvodnení napadnutých rozhodnutí. Postup súdov oboch inštancií a ich rozhodnutia sú podľa názoru dovolateľov v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu v otázke posudzovania platnosti právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi. Poukázali pritom na uznesenie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 42/2015 z 22. januára 2015 a nález Ústavného súdu Českej republiky (ďalej aj „ÚS ČR“) vo veci sp. zn. I. ÚS 528/99. Za účelové označili tvrdenia žalobkyne o prevode „majetkovej hodnoty spoločnosti TERCIUM s.r.o. na inú právnickú osobu“ konaním K. U. (ako konateľa žalovaného v 1. rade), ktorý bez súhlasu orgánov spoločnosti TERCIUM s.r.o. previedol zriaďovateľstvo k SSOŠE na žalovaného v 2. rade, a to s poukazom na to, že na podpis dohody o prevode zriaďovateľstva nebol podľa platných právnych predpisov, ani podľa vnútorných predpisov spoločnosti TERCIUM s.r.o. potrebný súhlas valného zhromaždenia a ani žiadneho iného orgánu tejto spoločnosti. Prevod zriaďovateľstva bol vykonaný v zmysle právomocí konateľa a aj v zmysle platných právnych predpisov, o čom v konečnom dôsledku svedčí aj odpoveď ministerstva na žiadosť žalobkyne „o neplatnosť prevodu“, ktorá je súčasťou spisu. Tzv. zriaďovateľstvo nemôže byť v žiadnom prípade považované za majetkovú hodnotu, preto tvrdenie žalobkyne, že zmenou zriaďovateľa školy došlo k bezodplatnému prevodu majetkovej hodnoty, považujú dovolatelia za účelové a zavádzajúce, nemajúce oporu v platných právnych predpisoch a ani vo vykonanom dokazovaní. Právomoci a kompetencie zriaďovateľa školy vo vzťahu k ním zriadenej škole sú upravené v zákone č. 563/2003 Z.z. a v súvisiacich právnych predpisoch a z ich obsahu nepochybne vyplýva, že zriaďovateľ školy nie je jej vlastníkom a ani sa nejedná o majetkovú účasť právnickej osoby (zriaďovateľa) v ním zriadenej škole. Žalobkyňa podľa názoru dovolateľov nepreukázala svoje tvrdenia o rozpore dohody s dobrými mravmi, keď žiadnym právne relevantným spôsobom nebolo v konaní preukázané ani údajné zneužitie postavenia konateľa žalovaného v 1. rade, ani jeho údajný zámer spôsobiť ujmu druhému konateľovi a spoločníkovi (žalobkyňi) a napokon ani vznik údajnej ujmy žalobkyne v príčinnej súvislosti s uzavretím dohody, resp. so zmenou zriaďovateľa školy a výška tejto ujmy. Rovnako tak tvrdenie žalobkyne, že majetok školy v prípade jej zrušenia prechádza na zriaďovateľa, ostalo len v rovine účelového tvrdenia, nemajúceho oporu v žiadnom právnom predpise.

11. Dovolanie žalovaných spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nemu v lehote 10 dní súd prvej inštancie doručil do elektronickej schránky advokátskej kancelárie BOHUNICKÝ & Co. s.r.o., ktorá v doterajšom priebehu konania zastupovala žalobkyňu. Uvedená advokátska kancelária zaslala k dovolaniu žalovaných svoje vyjadrenie, v ktorého úvode súd informovala o tom, že žalobkyňa dňa XX. Y. XXXX zomrela, pričom predmetné vyjadrenie predstavuje neodkladný úkon v zmysle § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Následným šetrením dovolacieho súdu bolo zistené, že dedičské konanie sa viedlo na notárskom úrade JUDr. Ing. Andrey Kašperovej so sídlom v Košiciach a skončilo sa vydaním uznesenia o dedičstve, podľa ktorého celé dedičstvo nadobudol manžel poručiteľky ako jediný dedič. Uznesením zo dňa 3. júna 2020 preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že na strane žalobcu bude v konaní pokračovať s K. R. S., narodeným XX. L. XXXX, bytom F. XX, X X X X X V. Keďže doručenie dovolania do elektronickej schránky advokátskej kancelárie BOHUNICKÝ & Co. s.r.o. nepovažoval dovolací súd za právne účinné (majúce účinky doručenia), výzvou zo dňa 3. júna 2020 vyzval právneho nástupcu pôvodnej žalobkyne na podanie vyjadrenia k súčasne doručovanému dovolaniu a určil mu na to lehotu 10 dní od doručenia výzvy. Nový žalobca si výzvu prevzal osobne na pošte dňa 15. júna 2020, v určenej lehote sa však nevyjadril. Dovolací súd nemohol prihliadať na vyjadrenie, ktoré v mene pôvodnej žalobkyne podala advokátska kancelária BOHUNICKÝ & Co. s.r.o., ktoré bolo do elektronickej schránky súdu prvej inštancie odoslané dňa 3. mája 2019 (č. l. 444 a nasl. spisu). Smrťou žalobkyne dňa XX. Y. XXXX totiž zaniklo splnomocnenie, ktoré žalobkyňa dňa 15.04.2016 udelila tejto advokátskej kancelárii (č. l. 148), pričom z jeho obsahu nevyplýva, že by malo trvať aj po smrti splnomocniteľky (§ 33b ods. 2 Občianskeho zákonníka). Zároveň nebolo dovolaciemu súdu doručené nové splnomocnenie, ktorým by K. R. S. ako právny nástupca pôvodnej žalobkyne splnomocnil túto advokátsku kanceláriu na zastupovanie v predmetnom dovolacom konaní. Odkaz na ustanovenia § 18 ods. 1 a 2 zákona č. 586/2003 Z.z. (v súvislosti s vyjadrením advokátskej kancelárie BOHUNICKÝ & Co. s.r.o.) považuje dovolací súd za nenáležitý, pretože z citovaných ustanovení nevyplýva povinnosť advokáta vykonávať „neodkladné úkony“. Ak mal

zástupca žalobkyne na mysli ustanovenie § 33b ods. 6 Občianskeho zákonníka (ak splnomocniteľ zomrie, je splnomocnenec povinný urobiť ešte všetko, čo neznesie odklad, aby splnomocniteľ alebo jeho právny nástupca neutrpel ujmu na svojich právach), tak podľa názoru dovolacieho súdu nejde ani o tento prípad. Keďže právny vzťah zastúpenia v čase doručenia výzvy súdu prvej inštancie už neexistoval, nešlo o účinné doručenie výzvy, majúce za následok začiatok plynutia určenej 10-dňovej lehoty na podanie vyjadrenia k dovolaniu žalovaných, po ktorej márnym uplynutí by sa na prípadné vyjadrenie už neprihliadalo (§ 436 ods. 3 CSP). Ochrana práv právneho nástupcu pôvodnej žalobkyne bola podľa názoru dovolacieho súdu dostatočne zabezpečená procesným postupom, v rámci ktorého sa mu doručilo dovolanie žalovaných spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nemu v lehote 10 dní.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle ust. § 35 CSP (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaných je potrebné odmietnuť.

13. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

14. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

15. V posudzovanom prípade žalovaní prípustnosť svojho dovolania vyvodzovali tak z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Následne už bez konkretizácie, v čom vidia ten-ktorý dôvod prípustnosti dovolania, namietali, že súdy oboch inštancií dospeli na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, ich rozhodnutia vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci a zároveň sú nepreskúmateľné a arbitrárne, čím porušujú práva dovolateľov na spravodlivý súdny proces.

16. Z dôvodu procesnej ekonomie sa dovolací súd najskôr zaoberal tvrdením žalovaných, že im súdy oboch inštancií (súd prvej inštancie a dovolací súd) svojím nesprávnym procesným postupom znemožnili uskutočňovať im patriace práva v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky. Pod pojmom

„procesný postup“ (čo vyplýva aj z doteraz platnej konštantnej judikatúry NS SR k ustanoveniu § 237 ods. 1 písm. f/ OSP a judikatúry ÚS SR) sa rozumie faktická (ne)činnosť súdu znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení, resp. možnosť jej aktívnej účasti v spore, predchádzajúca vydaniu súdneho rozhodnutia, avšak nie samotné rozhodnutie súdu vo veci, ani jeho odôvodnenie, funkciou ktorého je vysvetliť podstatné dôvody, so zreteľom na ktoré súd vo veci rozhodol.

17. Obsahom práva na spravodlivý proces (článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) je umožniť každému, bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (sp. zn. I. ÚS 50/04).

18. Dovolateľmi namietaná nesprávnosť skutkových zistení súdov oboch inštancií nie je vada, ktorá by v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu bola považovaná za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, pretože ak aj k takejto vade v súdnom konaní dôjde (čo ale dovolací súd nie je oprávnený skúmať), nie je ňou znemožnená realizácia procesných oprávnení strany. Dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 442 CSP, podľa ktorého je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní. Dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od konania súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní je dokazovanie vylúčené, okrem preukazovania včasnosti a prípustnosti dovolania (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. S poukazom na uvedené potom dovolacia námietka o nedostatočne zistenom skutkovom stave veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

19. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolatelia v ňom (okrem vád odôvodnenia napadnutých rozhodnutí) namietajú predovšetkým nesprávne právne posúdenie veci. Právnym posúdením je činnosť, pri ktorej súd zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, avšak ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, avšak samo nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Najvyšší súd Slovenskej republiky už podľa predchádzajúcej právnej úpravy (Občiansky súdny poriadok - ďalej aj „OSP“) dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením vecí (R 54/2012 a R 24/2017), pričom ani po 1. júli 2016 neexistuje žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia.

20. Vo vzťahu k námietke dovolateľov o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie a ich (údajnej) nepreskúmateľnosti, resp. arbitrárnosti, dovolací súd upriamuje pozornosť na závery zjednocujúceho stanoviska k výkladu ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ OSP, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 3. decembra 2015 pod č. 2/2016: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska č. 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). O takýto prípad v preskúmvanej veci nejde, pretože skutkové aj právne závery obsiahnuté v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré spolu s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie tvoria jeden celok) nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, resp. s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

21. Dovolací súd sa nestotožnil s námietkami žalovaných, podľa ktorých sa súdy zúčastnené na rozhodovaní vo svojich rozhodnutiach dostatočne nevysporiadali s ich procesnou obranou, spočívajúcou v tvrdení, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súd prvej inštancie svoj záver o tom, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na podaní predmetnej určovacej žaloby (podľa § 80 písm. c/ OSP) neodôvodnil len s odkazom na predchádzajúce zrušovacie uznesenie odvolacieho súdu zo dňa 19. februára 2015 (č. l. 123), kde táto otázka bola podrobne riešená (keďže dôvodom zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenia veci na ďalšie konanie bol práve odlišný názor odvolacieho súdu na otázku existencie naliehavého právneho záujmu žalobkyne, resp. jeho preukázania žalobkyňou), ale aj tým, že uviedol, v čom tento naliehavý právny záujem žalobkyne spočíva. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na bod 48 odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie: „Predmetná Dohoda o odovzdaní práv a povinností, ktorej vyslovenia neplatnosti sa žalobkyňa domáha, je dokladom, na základe ktorého (okrem potvrdenia vo vzťahu k novému zriaďovateľovi v zmysle § 16 ods. 2) príslušné ministerstvo zmenilo sieť škôl a zariadení, ktorá zmena spočívala v zmene zriaďovateľa SSOŠE z pôvodného zriaďovateľa - Tercium, s.r.o., Masarykova 4, Košice na nového zriaďovateľa - Tercium, n.o., Turgenevova 16, Košice, keďže spravuje sieť škôl (§ 14 ods. 6 písm. a/). Je teda nepochybné, že na vyslovení neplatnosti dohody o odovzdaní práv a povinností má žalobkyňa naliehavý právny záujem, pretože určovacia žaloba účinnejšie, než iné právne prostriedky, vystihuje povahu príslušného právneho vzťahu.“ Odvolací súd sa k obsahovo totožným námietkam žalovaných (uplatnených v rámci nimi podaného odvolania) vyjadril v bode 45 odôvodnenia napadnutého rozsudku: „K otázke existencie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti Dohody sa odvolací súd už vyjadroval vo svojom zrušujúcom uznesení zo dňa 19.2.2015, č. k. 2Cob/94/2014-123, kde vyslovil, že tento je na strane žalobkyne daný, pretože určovacia žaloba účinnejšie, než iné právne prostriedky, vystihuje povahu daného právneho vzťahu. Odvolací súd nikde netvrdil, že by rozhodnutie o neplatnosti dohody zo dňa 3.09.2012 „ex lege“ znamenalo neplatnosť rozhodnutia Ministerstva školstva, vedy a výskumu SR zo dňa 16.10.2012, avšak je nepochybné jedným z rozhodujúcich dokladov, na základe ktorého príslušné ministerstvo zmenilo sieť škôl a školských zariadení, ktorá zmena spočívala v zmene zriaďovateľstva SSOŠE, keďže ono spravuje sieť škôl.“ K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že len samotná skutočnosť, že žalovaní s názorom súdov oboch inštancií nesúhlasia, ešte neznamená, že by boli nesprávnym procesným postupom súdov vylúčení z realizácie im prislúchajúcich procesných práv sporovej strany.

22. Nemožno súhlasiť ani s tvrdením dovolateľov, že by sa súdy oboch inštancií vo svojich rozsudkoch vôbec nezaoberali ich obranou proti tvrdeniu žalobkyne, že uzavretie Dohody o prevode práv a povinností zo dňa 3.09.2012 bolo v rozpore s dobrými mravmi. Väčšina (vlastného) odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je venovaná práve odôvodneniu záveru súdu prvej inštancie, že sporná dohoda je právnym úkonom v rozpore s dobrými mravmi a zásadami slušnosti a poctivého konania (viď body 49 až 57 odôvodnenia). S odvolacími námietkami žalovaných, že zriaďovateľstvo SSOŠE nie je majetkovou hodnotou sa odvolací súd vysporiadal v bode 47 odôvodnenia, kde uviedol: „...pri posudzovaní toho, či ide o právny úkon neplatný podľa § 39 OZ pre rozpor s dobrými mravmi je skutočnosť, či zriaďovateľstvo malo alebo nemalo nejakú majetkovú hodnotu, resp. či je majetkovou

hodnotou, nie najvýznamnejším hľadiskom, ktoré by neplatnosť zakladalo. Bez ohľadu na to, či, resp. aká bola majetková hodnota sú totiž nepochybne okolnosti a spôsob, akými bola dohoda uzavretá, v rozpore s poctivým a čestným konaním. Neexistencia zákonom stanovených podmienok (súhlas valného zhromaždenia, súhlas druhého konateľa) síce nespôsobuje neplatnosť (viď zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu), nepochybne ale také konanie nemožno chápať ako korektné. Prihliadnuc na zmenenie korešpondenčnej adresy (keď žalobkyňa z tohto dôvodu reálne nemala možnosť oboznámiť sa s rozhodnutím Ministerstva školstva, vedy a výskumu a podať voči nemu opravný prostriedok) nemožno dospieť k inému záveru ako tomu, že úmyslom žalovaných bolo vylúčiť ju z otázky rozhodovania o zmene zriaďovateľstva. Je pritom bez právneho významu, či by jej prítomnosť, resp. dodržané postupy podľa Obch. zák. a spoločenskej zmluvy viedli k inému výsledku (pokiaľ ide o dohodu). Podstatné je, že cieľom konania žalovaných bolo ju znevýhodniť a poškodiť, pokiaľ ide o možnosť participovať na rozhodnutí o zmene zriaďovateľstva.“ Podľa názoru odvolacieho súdu teda to, či zriaďovateľstvo malo alebo nemalo nejakú majetkovú hodnotu, resp. či bolo majetkovou hodnotou, nie je najvýznamnejším hľadiskom, od ktorého by záviselo posúdenie dohody ako absolútne neplatnej pre rozpor s dobrými mravmi. Rozhodujúce sú okolnosti a spôsob, akým bola dohoda uzavretá a ten súdy oboch inštancií vyhodnotili ako rozporný s poctivým a čestným konaním. Dovolací súd poukazuje na to, že v rámci skúmania prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nebol oprávnený posudzovať vecnú správnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia, ale len to, či odvolací súd svoje závery odôvodnil v dostatočnom rozsahu, jasne a zrozumiteľne.

23. Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje dostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam a nie je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, resp. svojvoľné. Námietka nedostatočného, resp. nepreskúmateľného rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie preto v posudzovanom prípade nezakladá vadu znátočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá by znamenala porušenie práva žalovaných na spravodlivý súdny proces. Keďže v preskúmvanej veci nebola splnená podmienka prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, dovolací súd dovolanie žalovaných ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

24. Dovolatelia prípustnosť svojho dovolania vyvodzovali tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Podľa § 447 písm. f/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

25. K vymedzeniu dovolacieho dôvodu pri namietanom odklone od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu poukazuje dovolací súd na rozhodnutie NS SR zo dňa 21. augusta 2018, sp. zn. 3Obdo/42/2018, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 83/2018, a ktorého právna veta znie: „Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ Civilného sporového poriadku, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť.“ Pokiaľ dovolateľ, kvalifikovane zastúpený advokátom, pri vymedzení dovolacieho dôvodu podľa ust. § 432 CSP kumulatívne nesplní všetky uvedené podmienky, nemôže dovolací súd pristúpiť ku skúmaniu prípustnosti (a následne) dôvodnosti podaného dovolania.

26. Z uvedeného vyplýva, že zákonná úprava dovolania kladie na jeho vymedzenie prísne kvalitatívne

nároky, čo súvisí aj s povinným právnym zastúpením strany sporu podávajúcej dovolanie. Prípustnosť dovolania sa vždy vzťahuje na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k záverom uvedeným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP potom bude (vzhľadom na viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi) závisieť od toho, či a ako dovolateľ vymedzil dovolaciu otázku zásadného právneho významu, ktorú dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi už riešil. V prípade, že k naplneniu týchto požiadaviek nedôjde, dovolací súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania. Uvedený nedostatok predstavuje zákonný dôvod pre odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f/ CSP.

27. V posudzovanom prípade dovolateľa ako právnu otázku, pri ktorej riešení sa mal odvolací súd odchýliť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) označili otázku „nutnosti existencie naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe“. Namietali, že existuje ustálená rozhodovacia prax všeobecných súdov, ako aj odvolacieho súdu, v zmysle ktorej musí mať žalobca vždy naliehavý právny záujem na podanej žalobe, a jeho prípadné nepreukázanie v súdnom konaní je samo osebe dôvodom na zamietnutie žaloby. Dovolací súd v žiadnom prípade nespochybňuje správnosť dovolateľmi prezentovaného výkladu ustanovenia § 80 písm. c/ OSP, podľa ktorého je podmienkou úspešnosti žaloby o určenie, či tu právny vzťah je alebo nie je, preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení na strane žalobcu. Avšak poukazuje na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu (ani ním potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie) nie je založené na tvrdení, že žalobkyňa nemusí mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, čo predstavuje (logický) opak dovolateľmi uvádzanej ustálenej rozhodovacej praxe. Práve naopak, v súlade s uvedenou ustálenou rozhodovacou praxou, súdy oboch inštancií skúmali, či žalobkyňa preukázala existenciu naliehavého právneho záujmu na podaní určovacej žaloby v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ OSP a dospeli k záveru, že sa tak stalo. Ak dovolateľa (zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom) chceli, aby dovolací súd preskúmal správnosť uvedeného záveru, mali svoju právnu otázku v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP formulovať inak, než ako to urobili v podanom dovolaní. Dovolací súd je povinný posudzovať také dovolanie, aké predložila strana, a nie je oprávnený si domýšľať, ako by mala (správne) vyzerat' právna otázka, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

28. Ďalej je zrejmé, že dovolateľa chcú podrobiť dovolaciemu prieskumu aj závery súdov oboch inštancií ohľadom posúdenia dohody zo dňa 3.09.2012 ako rozpornej s dobrými mravmi, a preto neplatnej. Robia to však opäť spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu taký prieskum neumožňuje. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku totiž vyplýva, že odvolací súd za rozhodujúce pre posúdenie, či ide o právny úkon neplatný pre rozpor s dobrými mravmi, považoval okolnosti a spôsob, akým bola dohoda uzavretá, konkrétne to, že bola uzavretá bez súhlasu druhého konateľ a valného zhromaždenia spoločnosti žalovaného v 1. rade a že konateľ žalovaného v 1. rade zmenil korešpondenčnú adresu, aby tým žalobkyňi (ako druhej konateľke) znemožnil napadnúť rozhodnutie ministerstva o zmene zriaďovateľa opravným prostriedkom. Dovolací súd nemôže zaujať stanovisko k tomu, či dohoda bola alebo nebola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi predovšetkým preto, že by musel ísť cestou prehodnocovania dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie a z nich vyplývajúcich skutkových zistení, čo je neprípustné - vzhľadom na už spomínanú viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Okrem toho, dovolateľa ani nešpecifikovali ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd pri riešení „otázky posudzovania platnosti právneho úkonu pre rozpor s dobrými mravmi“ údajne odkloniť. Nimi uvádzané rozhodnutia Ústavných súdov Slovenskej republiky a Českej republiky do pojmu „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ celkom zjavne nespádajú.

29. Možno teda uzavrieť, že dovolateľa - v časti, v ktorej prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP - neuviedli právnu otázku, relevantnú v zmysle citovaného ustanovenia, t. j. takú, ktorá by bola otázkou právnou (nie skutkovou), odvolací súd ju vo svojom rozhodnutí riešil a na jej vyriešení založil napadnuté rozhodnutie, pričom zároveň išlo o otázku zásadného právneho významu, t. j. že jej riešenie je aplikovateľné aj v iných obdobných prípadoch.

30. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalovaných odmietol podľa § 447 písm. c/

CSP, ako aj § 447 písm. f/ CSP.

31. V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vznikol voči žalovaným nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP). Keďže však podľa obsahu spisu žalobcovi v tomto konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s článkom 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (k uvedenému porovnaj uznesenie NS SR z 28. februára 2018, sp. zn. 7Cdo/14/2018, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. R 72/2018).

32. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.